

GEMLA BLADET



Ärgång 16 September 2023, ges ut av Gemla Samhällsråd!

Sön 3 Kl. 16 Dambastu vid Mulavad, sedan varje söndag fram till jul. Varmt välkomna.

Mån 4 Kl. 10-10:30 Fruktsgostund på Gemla Bibliotek för alla barn. Anm. hemsidan www.bibliotek.vaxjo.se

Tis 5 Kl. 16. Korpens seniorgympa startar i Gemla Sport-hall. "Gympa är bra för både kropp och själ". Kom och prova på. Upplysningar Mona Karlsson tel. 073 0559 655

Tor 7 Kl. 16:30 Herrbastu vid Mulavad, sedan varje torsdag fram till jul. Varmt välkomna

Tis 12 Kl. 10 Vi upptäcker våra fantastiska sinnen på Bibliotek för barn 1-3 år. Anm. på biblioteket.vaxjo.se

Tis 12 Kl. 14:30-15:30 Bokklubb på Gemla Bibliotek för Dig från 9 år. Anm. på hemsida: biblioteket.vaxjo.se

Ons 13 Kl 15:30. Medlemsmöte med PRO Öja-Gemla i Hembygdsgården. **OBS. Tid och plats!** Guidning i lek-saxsmuseet och föreläsning om Pär Lagerkvist. Kostnad 150 kr (entré och fika) Betalas på plats till hembygdsföreningen. Max 50 deltagare och först till kvarn gäller. Anmälan till Christel senast den 10/9 tel. 073 8332 065

Tis 19 Kl. 14:30-15:30 Bokfika superhjältar på Gemla Bibliotek för Dig från 7 år. Anmälan via bibliotekets hemsida: biblioteket.vaxjo.se

Tor 21 Kl. 17:30-18:30 Bokcafé för vuxna på Gemla Bibliotek. Anm. Via bibliotekets hemsida: biblioteket.vaxjo.se

Tis 26 Kl 18. Gemla Samhällsråd sammanträder i Gemla Leksaksmuseum. Alla är välkomna att delta.

GRANSHOLMS IF DIV 4 SV HERR

Kommande hemmamatcher:

Gransholms IF - Sandsbro Söndag 3 september kl.13.00
Gransholms IF - Grimslov Söndag 17 september kl.13.00

Var med och vinn på din inträdesbiljett!

MACKEN
MATÖPPET
Din personliga mataffär!
300:- 100:- 100:-

gemla
MÅLTIDMAGASIN

Restaurang & Pizzeria Gemla

VÄLKOMMEN!

Restaurang & Pizzeria Gemla

Kaffe och kaka ingår alltid. Välkomna in

Tor 7 Helstekt kottlettrad, potatis och sallad

Tor14 Köttfärslimpa, potatis och sallad

Tor 21 Raggmunk med rimmat fläsk, lingonsylt

Tor 28 Strömming, potatismos och sallad.



GEMLA FÖRSAMLING

Tor 5 Kl. 18 Kvällshymn Susanne Gustavsson och Dorothea Knust.

Sön 10 Kl. 15 Önskepsalmgudstjänst Anna Borgström och Madelene Widing. Kyrkfika.

Ons 13 Kl. 08:30 Mässa Lennart Johnsson och Dorothea Knust.

Tor 14 Kl. 10 Antagningskonferensen Präst från Stiftet.

Sön 17 Kl. 15 Mässa Tobias Stark o Dorothea Knust.

Lör 23 Kl. 17 Sammanlyst till Bergunda. Andakt med flöjtmusik. Magnus Årenäs och Dorothea Knust

Tis 26 Kl. 17 Konfirmandinskrivning. Tobias Stark o Carolin Crona.

Ons 27 Kl. 08:30 Mässa. Anna Borgström o Dorothea Knust.

Ons 27 Kl 18 Bach to sleep. 45 minuter stilla musik. Tag med kudde och filt. Vi bjuder på varm choklad.



Trivseldans i Gemla Folkpark

1 sept. Trasten & Staren spelar



Varje år utkommer Gemlabladet med 12 nummer, ett inför varje ny månad! Du vet väl att Du också kan bidra med material och information till Gemlabladet! Skicka gärna bidrag till e-post gemlabladet@gemla.se. Manusstopp 15:de i varje månad. Annonsera? Kontakta Ola Aronsson mobil 070 2032 246 eller ola.aronsson@outlook.com

Gemlas industrihistoria!

Man skulle kunna säga att den tar sin början år 1745. Då startar Gemla pappersbruk på Holmen. Plasten ligger utmed Helige Å på Kvarnvägen.



År 1803 anhöll rättemästaren och kamrarrättsrådet Petter Adam Bergius hos kommerskollegiet om tillstånd att anlägga pappersbruk vid damm och vattenfall i Gransholm. Samma år erhöles tillstånd och bygget startade omedelbart och pappers-tillverkningen kunde börja.

Visserligen hade Växjö-Biskopen Olof Osander redan 1745 initierat papperstillverkning på Holmen vid Säteriet i Gemla. Han såg behovet av skrivpapper vid lärosätet i Växjö och ville på detta vis avhjälpa bristen på papper och "undsätta" gymnasiebiblioteket i stiftsstad Växjö. Osander sade sig snarare "påsyfta publici tjänst än egen fördel". Det är inte osannolikt att Cal von Linné använde papper från Gemla.

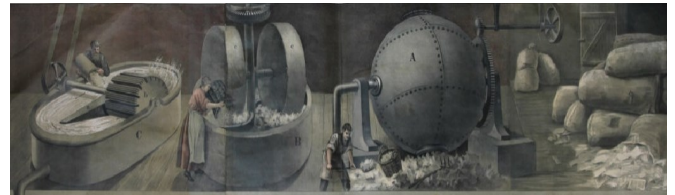
Att Växjös biskop var boende i Gemla, alternativt Lästad sågs inte med blida ögon. Besvärligt var det för de som ville träffa biskopen och färdas till Gemla. Ansågs också att han försummade sina åliggande att predika och deltaga i sammanträden. Biskopen besvärade sig och menade att han måste bo på landet för att ägna sin "idkesamma närvaro och vård" åt Öja Församling, emedan dess komminister fört ett så "förargeligt leverne", att han blivit dömd från sitt ämbete.

Tillverkningen av handpapper vid Gemla Pappersbruk varade några decennier in på 1800-talet. Men det är först år 1803 som en obruten 175-årig pappershistoria inleds i Gemla. Ända fram till 1879 utgjorde textillump, och under en period halmmassa, basråvaran för pappersmassan för att sedan i takt med andra pappersbruk öka inblandningen av trämassa.

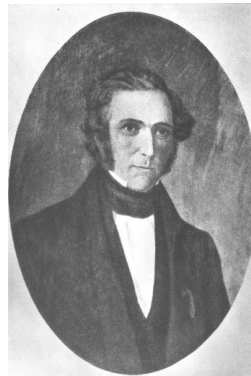
För att få en inblick i den tidens tillverkning av papper och försöka förstå vilken omställning de anställda gesällerna fick göra från arbetet med jorden till att arbeta på bruket gör vi ett besök. Först stiger vi in i lumpboden, där Lumpalottor sorteras lumpen, linne, bomull, och ylle, vitt och färgat samt grövre och finare tyger skiljs åt. Därefter skär man med upp-rättstående knivar, som är fästa vid arbetsbordet, alla sömmar, knappar, hyskor och hakar ska bort. Sedan skärs lumpen sönder i små bitar varefter den görs ren. Detta sker först genom piskning och sedan kokning. I stora järnkittlar, som långsamt svänger omkring, fyllda med kalk eller sodalut, skiljs lumpen från föroreningar av olika slag. Bykningen pågår i sex till tolv timmar varefter lumpen sköljs i rent vatten.

Den nu rena lumpen läggs i stora vattenfyllda kar som kallas holländare, där slits och smulas lumpen sönder mot knivar i karets botten. Därefter går massan i en s. k. blekholländare och bleks med klorkalklösning så att den blir vit och liknar bomull. Efter ytterligare en holländare tillsätts de färgämnen som varje papperssort ska ha.

Den välling liknande lumpmassan tappas i formkaren. Vid varje form arbetar två personer, "formaren" och "guskaren". När dessa är klara med sin del av arbetet läggs det fuktiga arket på ett filtstycke, breder ut ett annat filtstycke ovanpå och fortsätter så tills man har en lagom stapel av omväxlande pappersark och filter. Pressas i flera omgångar och forslas till ett torkrum. Pappret är nu löst som ett läskpapper. För att det ska bli fast måste det limmas, torkas och pressas. Nu är pappret färdigt att förpackas och lämna bruket.



Gransholms pappersbruk har hela tiden varit i skäktägo, dock aldrig mer än i två generationer.



På Bergius följde rådmannen Johan Wahlqvist och sonen häradshövding Adolf Wilhelm Wahlquist under vilkens tid den första pappersmaskinen installerades 1861 med en bredd på 115 cm.

År 1869 tog släkten Aschan över. Först Johan Lorentz Aschan och efter hans död 1891 Vilhelm och Carl Mathias Nilsson Aschan. Under deras tid ersattes den första pappersmaskinen med en bredare på 160 cm. Bruket kunde nu erbjuda: "Post- Bok- Skrif- och Hamppapper samt även som specialitet tryckpapper af finare qualitéer, tillverkade af lumpa." Bruket hade då 60 anställda.

Fortsättning kanske följer senare!

Text: Ola Aronsson. Källor: Tilman Fuchs och hembygdsföreningens bok "Bergunda".

Den 30 juli 2023 invigdes hembygdsföreningens nya Gransholms utställning. Utformat och tillverkat av Tilman Fuchs, Gemla.



Hembygdsföreningen tar emot grupper för visning av leksaksmuseet, Gransholms – och Pär Lagerkvistrummen. Besök bokas hos Ola Aronsson tel. 070 2032 246 eller e-post ola.aronsson@outlook.com

Ny församlingsherde presenterar sig.



Jag är Johannes Grimheden, 42 år, bor med min familj, Sofia min fru och våra fyra barn i ett hus på Väster i Växjö. Det är drygt sexton år sedan jag prästvigdes och jag har varit präst i och omkring Växjö hela den tiden. Från den första september har vi gjort om arbetsorganisationen för oss som är anställda i Svenska Kyrkan i Växjö pastorat. Jag har fått förtroendet att vara församlingsherde i det västra området som består av Öjaby församling med kyrkorna i Ör, Ormesberga, Bergunda och Öjaby samt Gemla församling med Öja kyrka, dessutom Mariakyrkan och Johanneskyrkan inne i Växjö. Sedan 2016 har jag haft ansvar för Mariakyrkan, Johanneskyrkan

och Västrabokyrkan, så den delen av det nya området känner jag väl, men nu ser jag också fram emot att lära känna Öjaby och Gemla församlingar. Så jag skulle gärna vilja få möjlighet att berätta lite mer och få lära känna Er bättre.

Vi blir sammanlagt 24 medarbetare som betjänar församllingslivet i vår del av pastoratet. Och det finns ett förslag om att förändra också församllingsindelningen framöver, det behöver vi prata mer om.

10 september firar vi gospelgudstjänst med alla åldrar i Öjaby. Efter gudstjänsten fikar vi i församllingshemmet och vi får möjlighet att prata mer.

10 oktober firar vi mässa i Öja kyrka— efter den gör vi ett likadant upplägg— Fika och prat.

ÖVER 1000 LEKSAKER TILL SMÅLÄNDSKA PRISER!

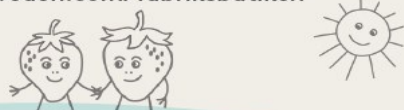


FABRIKS- BUTIKEN

Välkommen att besöka Mickis Fabriksbutik i Gemla. Leksaker från kända varumärken till riktigt bra priser!



För adress och öppettider: besök mickiofsweden.com/fabriksbutiken



Familjeföreställning

Cirkus Gaston och Caligari

Söndag 3 sep kl 14.00

Gemla folkpark

Billjetter: 150 kr/vuxen 75 kr/barn
Förköp: 0702-032246, ola.aronsson@outlook.com
Mer info hittar du på Riksteatern.se/vaxjo

Vi sponsrar
Gemlabladet

SÅG & MASKIN
ALVESTA 0472-146 95 *service*

Ledig
annonsplats

Ledig
annonsplats

GEMLA BLADET



Årgång 16 September 2023, Ges ut av Gemla Samhällsråd!

Välkommen till

BERGMANS VVS

Vi är ett auktoriserat VVS-företag som ger dig en säker och trygg VVS-installation. Vi utför alla installationsarbetet efter branschregler Säker Vatteninstallation, vilket nu försäkringsbolag, kommuner och större beställare kräver.



Värmepannor • Värmepumpar • Badrumsrenoveringar m.m.

Vi har lång erfarenhet och
garanterar dig
ett bra jobb till bra priser!

Kontakta oss!

LARS: 070-592 50 51 • ANDERS: 070-834 25 26

E-POST: info@bergmansvvs.eu

WEBB: www.bergmansvvs.eu



**Auktoriserad
VVS-installatör**

Alltid bra pris!

Husman knäcke 520 g. Vass Jfr. pris 36,36/kg	19 ⁹⁵	Färdigrätter 200-400 g. Olikavärdigt fröblandat Jfr. pris 68,61-83,21/kg	34 ⁹⁵
Risgröt 500 g. Färdig. Jfr. pris 29,96/kg	14 ⁹⁵	Ballerina, Singoalla 190-210 g. Olikavärdigt Gödabergs Kav. Jfr. pris 105,00-95,00/kg	19 ⁹⁵
Penne Rigate 500 g. Färdig. Jfr. pris 19,99/kg	9 ⁹⁵	Strösocker 2 kg. Garami. Jfr. pris 12,47/kg	24 ⁹⁵
Vetemjöl 2 kg. Garami. Jfr. pris 8,97/kg	17 ⁹⁵	Öl 0,5 l. Norrlands Ölsid. Jfr. pris 20,00/l	49 ⁹⁵
Margarin 500 g. Olikavärdigt. Lästa. Jfr. pris 13,99/kg	19 ⁹⁵		

Tove Roger Jörgen

MAT Öppet

Gemla MACKEN

MÅN-FRE 9-19 LÖR 9-17 SÖN 10-15 TEL. 0470-67772

Vi sponsrar
Gemlabladet

Svenska kyrkan
VÄXJÖ
www.svenskakyrkan.se/vaxjo

Caspera
Management Consulting
www.caspera.se

Sparbanken Eken
En lokal bank, nära dig.

